

Paarup Gamle Skole (Kirkeskolen). 1869-2019?

Den gamle rytterskole fra 1723 trængte efterhånden til en afløser. En indberetning fra 1856 belyser tilstanden og - rent bogstaveligt - atmosfæren i Snestrup skole. I hver undervisningstime var der mellem 40 og 50 børn i skolestuen, der hverken havde trækrude eller ventil til udluftning, og uden for klasselokalet ydede 3 latriner og stalden med 3 køer deres bidrag. Landbruget spillede nemlig stadig en stor rolle for aflønningen af førstelæreren, der havde en betydelig del af sin indtægt i avlen fra de 6 tønder land, der hørte til skolen. Rytterskolen, Snestrup Skole, lå lige nord for Rugårdsvej, omtrent hvor Solgårdsvej nu munder ud i Tarupvej. I 1854 begyndte der at dukke planer op om en udvidelse af skolen eller en eventuel nybygget skole. Sogneforstanderskabet mente dog, at skolevæsnet var dyrt nok, og at det var bedre at lægge skoledistrikterne om, så børnene i Villestofte kunne høre ind under Korup Skole, og børnene i Bolbro kunne tage til Odense.

Det blev dog besluttet at bygge en ny skole, der skulle ligge over for kirken. Der skulle være to klasselokaler. Eleverne blev fordelt i fire klasser, der skulle gå i skole hver anden dag. Byggeriet gik til en lokal muremester, idet Morten Andersen fra Snestrup vandt licitationen med et bud på 4.445 rigsdaler, og arbejdet begyndte i juni 1869.

Skolen var klar til brug den 1. oktober 1869, men da den gamle rytterskole ikke var blevet solgt, og den nye skoles mure endnu ikke var tørre, gik førstelærer Ole Nissen indtil midt i april hver dag fra skolen i Snestrup til sin nye arbejdsplads. Den officielle indvielse fandt sted den 1. januar 1870.

Den nye skole var herskabelig i forhold til den gamle, flere gange ombyggede rytterskole, og hele komplekset lignede en firlænget gård. Stuehuset og skolebygningen blev opført af gule sten, og efter at have indhentet sagkyndige udtalelser vedtog sognerådet at give de to bygninger skifertag. De to ladebygninger var af bindingsværk med stråtag. I skolebygningen var der to rummelige klasseværelser, og oven over disse fik den nyansatte andenlærer, Frants Frederik Marius Jacobsen, en lejlighed, som var stegende hed om sommeren og kold om vinteren. Ole Nissen var glad for sin bolig, og han mente, at skolen var den smukkeste i Odense Herred, måske på hele Fyn. Det hele kom til at koste 5.591 rigsdaler, hvorfor kommunen måtte optage et lån på 6.000 rigsdaler, der skulle afdrages over 28 år.

I den nye skole, Kirkeskolen, blev børnene fordelt i fire klasser, som stadig gik i skole hver anden dag. Det øgede klassetal betød, at der i 4. klasse kun var 24 børn, i 3. klasse 32, i 2. klasse 32 og i 1. klasse 34 børn. Tallene er fra sommeren 1870.

I 1900 havde alle 4 klasser 21 timer om ugen, og som det ses af 4. classes skema, var skoledagen meget regelmæssig og uden den store variation:

Mandag: Religion, retskrivning, læsning, Ny Testamente/geografi, skriftlæsning, regning, historie.

Onsdag: Religion, retskrivning, læsning, oplæsning, skrivning, regning, historie/regning.

Fredag: Religion, retskrivning, læsning, geografi, sang, regning, naturkundskab.

Ud over fagene på skemaet var der 1/2 times gymnastikundervisning om dagen i sommermånederne, men vel at mærke efter den egentlige skoletid. Pigerne kunne lære håndarbejde, når der kunne skaffes en lærerinde og stadig uden for skoletid.

I 1936 skete én vigtig ændring, som børnene umiddelbart mærkede, idet den århundredgamle skik med undervisning hver anden dag blev ændret. Under dette system havde børnene i en årrække haft 3 egentlige skoledage med hver 6 timer plus gymnastik og håndgerning. Fra 1936 skulle 1. klasse have 3 timer på ugens 6 hverdage, mens de 3 øvrige klasser skulle møde 4 dage om ugen til i alt 22 timer plus gymnastik og håndgerning.

I 1901 var der 918 indbyggere i Paarup Sogn. I 1935 var indbyggertallet vokset til 2.563. På trods af denne stigning i indbyggertallet var antallet af elever i Paarup Skole nogenlunde konstant

på mellem 100 og 130, selv om der i 1932 var 294 skolepligtige børn i sognet. Af disse gik 114 i Paarup Skole, mens privatskolerne aftog resten. Det ændredes, da Tarup Privatskole blev nedlagt i 1933, og den nybyggede kommunale Tarup Skole blev taget i brug. I 1936 blev der bygget en forskole i Villestofte og i 1939 en forskole i Stegsted. Paarup Skole blev endvidere udvidet med en bygning med gymnastiksal, skolekøkken, sløjdelokale og endnu et klasselokale.

Den største aflastning af Kirkeskolen kom i 1963, da en nybygget skole kunne tages i brug. Paarup Gamle Skole blev dog ikke overflødig. De første år blev klasselokalerne stadig benyttet til undervisning. Skoleinspektør Sven Andersen fik i 1969 tilladelse til at fraflytte sin tjenestebolig, og i boligen blev der indrettet klasselokaler. Da lærer Johanne Mortensen i 1970 fraflyttede sin tjenestebolig på førstesalen, ønskede man at indrette undervisningslokaler i den. Det ville brandmyndighederne dog ikke give tilladelse til, og i nogle år blev lejligheden udlejet til personer uden forbindelse med skolen. Fra 1985 til 1997 har Paarup Lokalhistoriske Arkiv haft 2 af lokalerne til rådighed, mens ungdomsskolen havde resten af lejligheden. Arkivet benyttede efter fraflytningen stadig lokalerne som fjerndepot, indtil det i 2015 blev nødvendigt at fjerne alt, da der var konstateret skimmelsvamp i bygningen.

I 1968 fik Paarup Skole sin første børnehaveklasse, der fik det ene lokale i den gamle skole. Det stigende børnetal gjorde, at børnehaveklasserne benyttede alle lokaler i den gamle skole, og da skolen i 1985 fik en skolefritidsordning, flyttede den ind i alle lokaler i den gamle skole, også i den tidligere førstelærer/inspektørbolig.

Siden 2015 har bygningen været låst af. Jeg fik dog i april 2017 mulighed for at komme ind i den, da jeg havde fået besøg af to canadiske kvinder, der var efterkommere af førstelærerne Ole Nissen og Johannes Mitballe Nissen. Selv om meget, ja alt, var anderledes end dengang deres farfar/oldefar boede her, var det en meget stor oplevelse for dem at se det sted, hvor den ældste af kvindernes far blev født i 1903 som søn af førstelærer Johannes Mitballe Nissen. Faderen flyttede til Canada i 1923, og de to kvinder havde aldrig været i Danmark.

Litteratur: Peter Ramskov Andersen. *I Odenses skygge. Paarup Sogn og Kommune indtil 1970*. 1999.

Paarup Skoles jubilæumsskrift fra 1988.

Karin Ramskov Andersen

3. februar 2019.